

Танилцуулга

Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл

Манай орны хувьд Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн тухай анхны хууль 2003 онд батлагдсанаас хойш нийт 9 удаа нэмэлт, өөрчлөлт оруулж, Улсын Их Хурлын 2012 оны 37 дугаар тогтоолоор баталсан “Монгол Улсын Засгийн газрын 2012-2016 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр”-т төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийг шинэ шатанд гаргаж, бизнест ээлтэй орчныг бүрдүүлэх, төлбөр тооцоо, бүртгэлийн бүх үйл ажиллагааг цаг хугацаа, орон зайнаас үл хамааран хийж гүйцэтгэх орчин үеийн дэвшилтэт технологийг нэвтрүүлэх зорилтын хүрээнд Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн тухай хууль /шинэчилсэн найруулга/-ийг 2015 оны 1 дүгээр сарын 29-ний өдөр Улсын Их Хурлаар батлуулж хүчин төгөлдөр мөрдөж байна.

Уг хуулийн төслийг боловсруулахдаа 2003 онд батлагдсан Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн тухай хуулийг олон улсын өнөөгийн болон цаашдын чиг хандлагад нийцүүлэн хуулийн зохицуулалтын үр нөлөөг дээшлүүлэх, хамрах хүрээг өргөжүүлэх, бүртгэлийн цахим мэдээллийн сүлжээг нэвтрүүлэх, иргэн, хуулийн этгээдэд цахимаар бүртгүүлэх боломжийг бүрдүүлэх, бүртгэл хийх цаг хугацааг хэмнэх замаар бүртгэлийн байгууллага, ажилтанд ирэх ажлын ачаалал, зардлыг багасгах, эдийн засгийн үр өгөөжийг нэмэгдүүлэхэд анхаарч холбогдох зохицуулалтуудыг хийжээ.

Энэ хууль нь 8 бүлэг, 28 зүйлтэй бөгөөд Монгол Улсад хуулийн этгээд шинээр үүсэн байгуулагдсан, өөрчлөн байгуулагдсан, татан буулгасныг болон түүний мэдээлэлд оруулсан өөрчлөлтийг улсын бүртгэлийн мэдээллийн санд бичгээр болон цахим хэлбэрээр бүртгэх, иргэн, хуулийн этгээдэд лавлагаа олгох, улсын бүртгэл хөтлөхтэй холбогдсон харилцааг зохицуулж байна.¹

Хэдийгээр хуульд өөрчлөлт оруулах давтамж, хугацааг хууль тогтвортой үйлчилж байх зарчмын үүднээс шүүмжлэх хандлага байдаг ч зарим зохицуулалтыг дахин нягталж боловсронгуй болгох, хуулийн хэрэгжилт, үр нөлөөг дээшлүүлэх, Иргэний хууль болон Засгийн газраас санаачлан боловсруулж, Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлсэн Улсын бүртгэлийн ерөнхий хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийн агуулга, үзэл баримтлалд нийцүүлэх шаардлага тавигдаж байна.

Улсын Их Хурлын 2016 оны 45 дугаар тогтоолын хавсралтаар баталсан “Монгол Улсын Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр”-ийн Засаглалын бодлого хэмээх Тавдугаар бүлгийн 5.2.8-д “Улсын бүртгэлийн ажиллагааг онлайн горимд шилжүүлж, үндэсний цахим баримт бичгийн хэрэглээг нэмэгдүүлнэ.” гэж, 5.2.11-д “Хууль, эрх зүйн актуудын давхардал, зөрчилтэй заалтуудыг илрүүлэх, арилгах” гэж, мөн Улсын Их Хурлын баталсан “Монгол Улсын хууль тогтоомжийг 2020 он хүртэл боловронгуй болгох үндсэн чиглэл”-д Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн тухай хуулийг шинэчлэн найруулах гэж тус тус заасан.

Энэ удаагийн шинэчилсэн найруулгын төслөөр зарчмын шинжтэй өөрчлөлтүүд орсноос гадна хуулийн нийт зүйл, заалтын талаас илүү хувьд буюу 14 зүйл, заалтад

¹Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн тухай хууль-“Төрийн мэдээлэл” эмхтгэлийн 2015 оны 8 дугаарт нийтлэгдсэн

нэмэлт, өөрчлөлт орж байгаа тул Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 25.1.1-д заасны дагуу хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийг боловсрууллаа.

Хуулийн төсөлд зарчмын шинжтэй дараахь асуудлуудыг зохицуулах болно.
Үүнд:

1.Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн тухай хуулийн зохицуулалтыг Иргэний хуулийн агуулга, үзэл баримтлалд нийцүүлж улсын бүртгэлийн байгууллагаас бүртгэх хуулийн этгээдийн төрлийг шинэчлэн тогтоож, Улсын бүртгэлийн ерөнхий хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл болон холбогдох бусад хуультай уялдуулан зарим нэмэлт, өөрчлөлтийг тусгах замаар хууль хоорондын давхардал, хийдэл, зөрчлийг арилгах;

2.Хууль зүйн сайдын 2015 оны А/39 тоот тушаалаар баталсан “Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэл хөтлөх журам”, А/40 тоот тушаалаар баталсан “Гадаадын хуулийн этгээдийн төлөөлөгчийн газрыг улсын бүртгэлд бүртгэх журам”, А/41 тоот “Хуулийн этгээдийн нэр олгох баталгаажуулах журам”, А/42 тоот тушаалаар баталсан “Иргэн, хуулийн этгээдийн тамга, тэмдэг, баталгааны тэмдэг хийлгэх үйл ажиллагаанд хяналт тавих, лавлагаа олгох журам”, 335 тоот тушаалаар баталсан “Хуулийн этгээдийн хувийн хэрэг хөтлөх журам”-аар тогтоож байгаа бүртгэлийн зарим суурь харилцааг хуулийн хүрээнд илүү тодорхой байдлаар зохицуулах;

3.Хууль хэрэгжих хугацаанд практикт үүсээд буй тодорхой асуудлуудыг шийдвэрлэх, хуулийн этгээдийн улсын бүртгэл хийхэд эрх зүйн зохицуулалтгүй байдлаас үүдэн иргэд, бүртгэлийн байгууллагад үүсдэг бэрхшээлүүдийг даван туулах, улсын бүртгэлийн байгууллагын зарим чиг үүргийг нийтэд ойлгомжтой болгох зорилгоор холбогдох өөрчлөлтүүдийг хийх;

4.Хууль тогтоомж зөрчигчид хүлээлгэх хариуцлагын талаарх зохицуулалтыг илүү төрөлжсөн хуулийн хүрээнд буюу Улсын Их Хурлаас баталсан Зөрчлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах замаар шийдвэрлэх нь зүйтэй гэж үзэж байна.